TĚŠÍNSKÁ KNÍŽATA A PERNŠTEJNOVÉ V POLOVINĚ 16. STOLETÍ
(EDICE LISTŮ KNÍŽETE VÁCLAVA TĚŠÍNSKÉHO VRATISLAVU Z PERNŠTEJNA Z LET 1565-1579)

Magdaléna TURKOVÁ

Jediným mužským představitelem rodu knížat Těšínských zůstal na počátku druhé čtvrtiny 16. století kníže Václav, v některé literatuře, především v polské, nazývaný Václav Adam. Václav vládl na Těšínsku mezi lety 1545 a 1579. Těšínským knížetem se stal však již ve svých čtyřech letech v roce 1528, ale až do roku 1545 za něj vykonával poručnickou vládu Jan z Pernštejna, který se v roce 1540 stal také Václavovým tchánem.[1)] Poručnictví Jana z Pernštejna skončilo po sporech s Václavem v roce 1545 a těšínský kníže nastoupil samostatnou vládu. Těšínsko však bylo zadluženo ještě z doby vlády knížete Kazimíra II. a Václav toto zadlužení svým nákladným a reprezentativním životem ještě zvětšil. Některá zastavená panství byl nucen dokonce prodat po smrti svého zadluženého syna, s čímž nesouhlasila těšínská šlechta.

1) V literatuře zatím těšínským knížatům, a zvláště těm ze 16. století, nebylo věnováno příliš mnoho pozornosti. Dějiny Těšínska byly poprvé sepsány německy v roce 1818 Albinem Heinrichem – Versuch über die Geschichte des Herzogtums Teschen von den ältesten bis auf gegenwartige Zeiten a potom roku 1863 Gottliebem Biermannem – Geschichte des Herzogtums Teschen. Ve 2. polovině 19. století začaly vznikat také vlastivědné práce v češtině a v polštině, například Dějiny Těšínska od Františka Slámy (1889), Dějiny knížectví těšínského od Vincence Praseka (1894) nebo Dzieje Śląska Austryackiego od Franciszka Popiołka (1913). Další přehledná práce k dějinám Těšínska pak ale vznikla až v roce 1992, kdy kolektiv pracovníků Slezského ústavu v Opavě vypracoval publikaci s názvem Nástin dějin Těšínska. Kromě těchto souhrnných prací existuje ještě literatura zabývající se pouze určitými tématy z těšínských dějin. Například právním dějinám Těšínska se věnovali

Tyto nepříliš dobré vztahy se následně odrazily i v chování Václava k jeho manželce Marii z Pernštejna, jejíž nelehkou situaci se po smrti jejich otce snažili zlepšit její bratři. Ti převzali také Václavovy pohledávky u Jana z Pernštejna. Poměr Václava k jeho švagrům tak zpočátku také nebyl příliš přátelský, ale po splacení dluhu v roce 1554 se normalizoval. V roce 1566 zemřela Marie Těšínská z Pernštejna a o rok později se Václav znovu oženil. Přesto Václav vedl až do konce svého života korespondenci s Vratislavem z Pernštejna, který zastával úřad nejvyššího kancléře království českého. Na závěr jsem připojila ještě dvě kratší pasáže, jednu o hospodářské situaci těšínského knížete, která nebyla příznivá, a Václav si na ni ve svých dopisech často stěžoval. Druhá se pak týká Václavovy účasti na událostech spojených s českým panovníkem. Šlo většinou jen o účast na korunovaci nebo pohřbu, výjimečně i o reprezentaci v zahraničí.

Část korespondence mezi Václavem a Vratislavem se zachovala v SOA Litoměřice, pobočka Žitenice: Lobkovicové Roudničtí – rodinný archiv (LRRA), konkrétně dvanáct dopisů, které napsal Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna mezi lety 1565 a 1579. Tyto dopisy tvoří ediční přílohu této studie.

Těšínsko, stejně jako ostatní slezská knížectví, vzniklo dělením slezského území mezi syny polského krále Vladislava II. (1163) a pak dále mezi jejich potomky. Výsledkem nakonec bylo 18 samostatných slezských knížectví, ve kterých vládly vedlejší linie Piastovců.

Prvním těšínským knížetem se stal roku 1290 Měšek I., když se Opolsko rozpadlo na 4 části a jednou z nich bylo Těšínsko s Osvětimskem (Osvětimsko pak bylo odděleno v roce 1316). V roce 1291 se Měšek Těšínský spolu s dalšími slezskými knížaty dal pod ochranu českého krále Václava II. Zavázali se mu k vojenské pomoci, poskytli mu volný průchod zemí a oporu ve svých pevnostech. Český král jim za to slíbil územní odměnu

Jan Kapras nebo Erich Šefčík, genealogii těšínských Piastovců sepsal Kazimierz Jasiński, těšínskou šlechtou se zabýval ve svých Rodech starého Slezska Josef Pilnáček, polská historička Barbara Trelińska zpracovala informace o kanceláři a dokumentech těšínských knížat. V souvislosti s Pernštejny těšínského knížete Václava zmiňovali Joachim Bahlcke a Petr Vorel. Existuje také pramenná edice shrnující listinný materiál k historii knížectví od poloviny 12. století do poloviny 17. století, tedy do konce vlády piastovských knížat. Edici Listinář Těšínska vydával Emerich Němec a po něm Erich Šefčík v letech 1955 – 1986.

z dobytého polského území.[2)] Vazba Těšínska s českým králem se upevnila také sňatkem Václava III. a Violy Těšínské v roce 1305.

Přesto je až do roku 1327 Těšínsko součástí Polského království. 18. února tohoto roku těšínský kníže Kazimír I. a další knížata složili v Opavě lenní hold Janu Lucemburskému a vstoupili tak do lenního poměru k českému království. Tento lenní slib zatím neomezil kompetence knížecí vlády. Ta měla stále suverénní charakter, český král se do vnitřní ani vnější správy slezských knížectví nevměšoval. Syn Kazimíra I., Přemysl I. (1358 – 1407), získal významné postavení na dvoře Karla IV. a tak si vybudoval silnou pozici mezi ostatními slezskými knížaty, rozšířil své území a na počátku 15. století se stal nejmocnějším slezským knížetem. Od roku 1389 se angažoval ve slezské politice a v roce 1396 byl zvolen do čela Svazu slezských knížat.[3)] V době husitských válek je těšínský kníže Boleslav I. (1407 – 1431) přívržencem katolické strany a krále Zikmunda a Těšínsko se ani nestane cílem husitských tažení. V období bezkráloví v Čechách není vnitřní vláda těšínských knížat nijak omezována – konají vlastní knížecí soudy, udílejí privilegia, svolávají vojsko, sami uplatňují práva v oblasti finančnictví a regálů.

Po zvolení Jiřího z Poděbrad českým králem se slezská knížata ocitla vůči českým stavům v opozici. Nebyla k volbě přizvána a nesouhlasila s ní ani z náboženských důvodů. Část slezských knížat se orientovala na svazek s Polským královstvím. Od opozice ustoupila až v roce 1459. Těšínský kníže Přemysl II. (1431 – 1477) působil ve službách Jiřího z Poděbrad, ale v roce 1469 spolu s ostatními slezskými knížaty holdoval Matyáši Korvínovi. Jeho synovec a pozdější nástupce Kazimír II. (1473 – 1528) se pak pohyboval v blízkosti krále Vladislava Jagellonského, těšínská knížata tak byla zastoupena v táborech obou uchazečů o český trůn.

V roce 1477 se Těšínské knížectví po mnoha letech dostalo pod vládu pouze jednoho knížete – Kazimíra II. Po uzavření Olomouckého míru v roce 1479 připadly Morava a Slezsko Matyášovi. Ten zde usiloval o centralizaci královské vlády. Snažil se omezit moc knížat vytvořením úřadu vrchního hejtmana pro Slezsko, stálou institucí se stal zemský sněm, na kterém zasedali také rytíři a města. Těšínským knížatům Matyáš omezil vojenskou vládu, mincovní regál a právo vybíraní daní, které se nyní platily králi, ne knížeti.

2) Kapras, Jan: Z dějin českého Slezska, Matice opavská, Opava 1922, s. 21

3) Trelińska, Barbara: Kancelaria i dokument książat cieszyńskich 1290 – 1573, Warszawa 1983, s. 35

Další etapa omezování vlády těšínských knížat probíhala od roku 1490 za vlády Vladislava Jagellonského. V tomto období měly v Čechách rozhodující vliv české stavy, které usilovaly o včlenění slezských knížectví přímo do Koruny české nebo aspoň o změnu jejich statutu tak, aby byla závislá na králi a tím i na českých stavech. Suverénní vládu slezských knížat mělo omezit Vladislavské zřízení zemské, to ale mohlo být uplatněno na Slezsko až v roce 1522, protože do té doby bylo Slezsko považováno za zemi Koruny uherské.

Za vlády Vladislava Jagellonského nastal rychlý vzestup kariéry těšínského knížete Kazimíra II., který s přestávkami několikrát zastával úřad vrchního slezského hejtmana. V roce 1498 získal významné privilegium pro samotné Těšínské knížectví, podle kterého bylo možné dědit zemi v mužské i v ženské linii až do čtvrtého kolene. Svým nástupcům zabezpečil také právo odpovědnosti pouze před soudem slezských knížat.[4] S Kazimírovou vládou je spojen i hospodářský rozmach Těšínska, především v oblasti rybníkářství. Začaly být využívány také horské oblasti prostřednictvím horského pastevectví, které bylo spojeno s druhou velkou kolonizační vlnou na Těšínsku – valašskou kolonizací.

Nástup Habsburků na český trůn znamenal další tendence k podřízení údělných slezských knížectví, bylo jim vnuceno právo primogenitury. V Těšínském knížectví převzal Ferdinand I. horní, celní a solný regál a omezil privilegia, která mohl kníže udělovat stavům.

V roce 1528 zemřel kníže Kazimír a dědicem Těšínského knížectví se stal jeho teprve čtyřletý vnuk Václav. Za jeho poručníka určil Kazimír Jana z Pernštejna a Václavovu matku markraběnku Annu Braniborskou. Jan z Pernštejna pověřil správou Těšínského knížectví svého úředníka Jana Čela z Čechovic a sám se zajímal spíše o celoslezskou politiku, kterou chtěl na stavovském základě sjednotit proti monarchistickému tlaku krále Ferdinanda. Pro společnou stavovskou politiku se mu ale slezská knížata získat nepodařilo.[5] Za Pernštejnova poručnictví se také prohloubily vztahy Těšínska s Moravou, a to jak hospodářské, tak kulturní.

Za vlády knížete Václava (od r. 1545) došlo na Těšínsku k rozhodujícímu obratu k protestantismu, a to k luteránství. V roce 1572 vydal Václav privilegium adresované těšínským stavům, ve kterém uzákonil stavovská

4) Tamtéž, s. 40

5) Bahlcke, Joachim: Die Herren von Pernstein und die Fürsten von Teschen, in: Pernštejnové v Českých dějinách, Pardubice 1995, s. 208-209.

práva a zemské instituce, a o rok později bylo vydáno Zemské zřízení těšínské, zaznamenávající formou zákona zvykové právo.[6] Reakce těšínských stavů byla zpočátku kladná, ale později vznikly ohledně zemského zřízení spory, které byly urovnány až po Václavově smrti (zemřel v roce 1579), když v roce 1591 císař Rudolf II. zemské zřízení potvrdil.

Václavovým dědicem se stal jeho malý syn Adam Václav, takže knížectví se dostalo opět pod poručnickou správu, tentokrát Jiřího Lehnického, Karla Minsterberského a Hanse von Wirtena.[7] Kolem roku 1610 konvertoval Adam Václav ke katolické víře a zahájil na Těšínsku ostrou protireformaci.

V roce 1625 vymřeli těšínští Piastovci po meči, ale podle privilegia z roku 1498 přešlo knížectví ještě na sestru posledního knížete Alžbětu Lukrecii. Po její smrti v roce 1653 spadlo Těšínské knížectví na Českou korunu jako odumřelé léno. Příležitostně bylo pak udělováno některým členům Habsburského domu, pro které bylo však pouze odlehlou provincií, kterou její držitel navštívil poprvé od vymření Piastovců až v roce 1804.

Vztahy mezi těšínskými knížaty a Pernštejny byly navázány již na počátku 16. století. Kazimíra II. a Viléma z Pernštejna tehdy spojila starost o jednotu zemí Koruny české, obrana před zásahy ze strany Uher nebo Říše a posilování královské autority.[8] Výběr poručníka pro malého Václava nebyl tedy pro Kazimíra II. obtížný. V roce 1525 uzavřel Kazimír II. se synem Viléma z Pernštejna, Janem, rodinnou a dědickou smlouvu. Těšínského knížete k tomu vedla také expanzivní politika markraběte Jiřího Braniborsko-Ansbašského, který začal od roku 1506 budovat v Horním Slezsku ucelený územní komplex. Podle této smlouvy mělo v případě vymření piastovského rodu připadnout Těšínské knížectví Janovi z Pernštejna. Dále byla Janova dcera Marie zasnoubena s Kazimírovým vnukem a dědicem Václavem, v té době byl oběma dětem teprve asi jeden rok. Po smrti Kazimíra II. v roce 1528 se stal Jan z Pernštejna mocným poručníkem knížete Václava a správcem Těšínského knížectví a dalších statků těšínských Piastovců.[9]

6) Šefčík, Erich: Zemské zřízení Těšínského knížectví z konce 16. století, Studie o Těšínsku 17, Muzeum Těšínska, Český Těšín 2001, s. 6-7.

7) Nástin dějin Těšínska, Advertis, Ostrava 1992, s. 35.

8) Bahlcke, Joachim: Die Herren von Pernstein und die Fürsten von Teschen, in: Pernštejnové v Českých dějinách, Pardubice 1995, s. 205.

9) Vorel, Petr: Páni z Pernštejna. Vzestup a pád rodu zubří hlavy v dějinách Čech a Moravy, Rybka, Praha 1999, s. 157

Od roku 1528 se Jan z Pernštejna soudil jménem nezletilého Václava s Jiřím Braniborsko-Ansbašským o knížectví opolsko-ratibořské. Od vítězství ve sporu očekával splátku starého dluhu těšínských Piastovců, který dosahoval výše 30000 zlatých.[10] Soudní spor se u vrchního soudu ve Vratislavi táhnul (ačkoliv Jan z Pernštejna vratislavského biskupa několikrát žádal, aby byl konečně vynesen rozsudek a záležitost se dále neodkládala[11]) a Pernštejn kvůli němu protahoval trvání svého poručnictví nad Václavem i po jeho sňatku s Marií z Pernštejna v roce 1540. Soudní spor však dopadl pro Jana z Pernštejna neúspěšně.

Mladým manželům se brzy narodily děti. Jan z Pernštejna k jejich narození blahopřál, i když narození jejich druhé dcery v roce 1543 komentoval tím, že by jim raději přál syna.[12]

Na začátku roku 1543 byli Jan z Pernštejna i Václav Těšínský pozváni na svatbu syna polského krále Zikmunda II. s dcerou českého krále Ferdinanda I. Jan z Pernštejna nemohl do Krakova jet kvůli špatnému zdraví, ale Václav se na cestu chystal. V březnu 1543 prosil Jana z Pernštejna, aby s ním do Polska pustil frýdeckého úředníka. Jan ponechal rozhodnutí na Václavovi, žádal ho ale, aby uvážil, kdo v době jeho nepřítomnosti zůstane na zámku, dohlédne na nasazování rybníků a setí nebo kdo bude mít dozor při stavbě mostu.[13] Takto chtěl Václava přimět, aby se začal zabývat svými budoucími vladařskými povinnostmi. V dopise ze 16. března[14] Jan také Václavovi psal, které peníze si může vzít na cestu. V dubnu se ukázalo, že peníze určené na cestu do Krakova byly vydány na jiné Václavovy potřeby. Protože o tom Václav nedal svému poručníkovi včas vědět, ten pak měl problémy s jejich rychlým opatřením.

Jan z Pernštejna Václavovi radil vzít s sebou vhodné lidi, kteří by mu mohli být nápomocni radou – pana Sedlnického a pana kancléře (tím byl Jan Čelo z Čechovic). Naopak k mladému doprovodu byl skeptický. Doporučoval mu také jet přímo do Krakova a nečekat nikde cestou na nevěstu a její doprovod, aby se mezi ně nepletl, když byl pozván králem polským, a ne českým. Později Jan z Pernštejna těšínskému knížeti vytýkal, že jeho

10) Tamtéž, s. 166

11) Dvorský, František (ed.): Archiv český, díl XX., Praha 1902, s. 152, dopis 266.

12) Tamtéž, s. 150-151, dopis 262., s. 152, dopis 265.

13) Tamtéž, s. 145-146, dopis 257.

14) Tamtéž, s. 145-146, dopis 257.

cesta do Polska byla příliš nákladná a že takových výdajů nebylo vůbec zapotřebí.[15)]

Po svatém Janu roku 1543 plánoval Jan z Pernštejna cestu do Olomouce a při té příležitosti chtěl zajet také do Těšína za Václavem. Kromě návštěvy dcery a vnoučat měl v plánu: „taky s V[aší]M[ilos]tí to vykonati, co sem před se vzal, když sem s V[aší]M[ilos]tí na Těšíně byl; neb čas se již přibližuje, abych tam šel, kde sou předkové moji šli, a tím abych se dlouho nemeškal."[16)] Nejen vzhledem ke svému věku se chystal ukončit své poručnictví, o dalších důvodech psal kancléři těšínského knížete koncem dubna 1543: „Neb znám, že tím svejm poručenstvím J[eho]M[ilos]ti již nic neprospívám nébrž škodnější sem, a to v tom, že kníže J[eho]M[ilos]t svejch věcí dotejkati se neráčí ani nad pořádkem zřízeným, kterejž sem J[eho]M[ilos]ti zřídil, ruky držeti, než všeho, čehož se nedostane, u mě hledati, ježto snad když J[eho]M[ilos]t sám se dotejkati ráčí, jinou bedlivost při svejch věcech míti bude. … Avšak bez poručenství což budu moci, rád udělám, čemuž rozuměti budu, jako věrný přítel."[17)] Z plánované cesty Jana z Pernštejna na Moravu ale nakonec sešlo kvůli moru, který tam v té době vypukl.

Přestože Jan z Pernštejna chtěl, aby se Václav začal zabývat svými povinnostmi, stále mu posílal dopisy s instrukcemi, co přesně má udělat. V červenci 1547 měl těšínský kníže svolat sjezd rytířstva a měst, aby jim bylo oznámeno usnesení sněmu ve Vratislavi.[18)] Jana z Pernštejna navštívilo poselstvo z Těšínského knížectví, které žádalo o radu, jaká bezpečnostní opatření se mají podniknout proti Turkům. Se vzrůstající hrozbou tureckého nebezpečí pak v září téhož roku posílá Jan Václavovi několik dopisů, ve kterých naléhá na uskutečnění válečné výpravy. Zasílá podrobné pokyny k uskutečnění válečného tažení a zároveň se v dopise zmiňuje o tom, že Václavovi zasílá také návrh znění listu, kterým se má Václav omluvit a vysvětlit králi, proč se osobně nemůže vypravit do pole.[19)]

Jako poručník těšínského knížete se mohl Jan z Pernštejna účastnit slezského knížecího sněmu nebo vysílat své zástupce ke sněmům jednotlivých

15) Tamtéž, s. 197, dopis 305.
16) Tamtéž, s. 175, dopis 286.
17) Tamtéž, s. 169, dopis 283.
18) Tamtéž, s. 182, dopis 293.
19) Tamtéž, s. 202-204, dopisy 315. a 316., Václav měl svůj příjezd do Znojma k vojsku podmínit účastí ostatních slezských knížat, dále ho měly

knížectví. Celoslezské stavovské politice věnoval veškerou svou pozornost, zatímco vnitřní správu knížectví přenechal svým úředníkům. Upřednostňování vlastních zájmů a spory o peníze, způsobené rostoucími finančními potížemi Jana z Pernštejna, vedly ke zhoršování vztahů mezi Václavem a jeho poručníkem. Mladý Václav se snažil převzít vládu v knížectví už od roku 1542 a prodlužování poručnické vlády kvůli soudnímu sporu konflikty jen vyostřilo.

Václav se stal samostatným vládcem až v roce 1545, přesto spor mezi ním a Janem z Pernštejna pokračoval. Vzájemně si upomínali své dluhy, a to prostřednictvím krále Ferdinanda I. Ten mezi nimi vystoupil jako prostředník a v dopise Janovi z Pernštejna z 5. srpna 1547 mu oznamuje, že k němu na Pardubice vypravil Pertolta z Lipého a Šebestiána z Weitmile, aby přátelsky urovnali spor mezi ním a Těšínským knížetem.[20)]

Spory mezi Václavem Těšínským a Pernštejny (Jan z Pernštejna zemřel v roce 1548, jeho pohledávky u těšínského knížete potom převzali jeho synové Jaroslav, Vratislav a Vojtěch) se projevil i na rodinném životě knížete Václava a Marie z Pernštejna. Špatné zacházení Václava s jeho manželkou došlo až tak daleko, že její bratři byli nuceni vyjednat se svým švagrem písemnou smlouvu, ve které se zavázal poskytovat své manželce základní hmotné zajištění odpovídající jejímu stavu.

Tato smlouva ze 17. října 1549 nazvaná Paměť z strany knížete Václava Těšínského[21)] obsahuje například požadavek, aby kněžna Marie byla opatřena hofmistrem a hofmistryní, kteří jí mají být neustále k dispozici, a dalšími služebníky. Dále jí má být poskytnut oděv odpovídající jejímu postavení kněžny, tři panny jako společnice a děvečky, kterým má být taktéž poskytnut oděv. Kníže Václav také slíbil dávat své manželce nějaké peníze, „poněvadž ženský způsob a pohlaví v mnohých potřebách peněz potřebuje“.[22)]

Bratři Marie Těšínské tuto smlouvu Václavovi připomínali. V dopise z 8. května 1550, ve kterém Jaroslav z Pernštejna sděloval Václavovi podrobnosti ohledně konání svatby své sestry Kateřiny, na kterou byl těšín-

omluvit dluhy po jeho předchůdci, které mu neumožňují vyzbrojit a najmout vojsko; o peníze na tyto účely žádal Václav i svého poručníka, ten mu však v tak krátkém čase nemohl vyhovět

20) Tamtéž, s. 259 – 260, dopis 427.

21) Uložena v SOA Litoměřice, pobočka Žitenice: Lobkovicové Roudničtí – rodinný archiv (LRRA), sign. P 14/36.

22) LRRA, sing. P 14/36.

ský kníže pozván, také psal: „Však což se kněžny Marie, manželky Vaší mi[los]ti a paní sestry naší milé, dotejče, ač o tom nepochybuji, že rozmlouvání mé s Vaší mi[los]tí na místě postavený pominulého času na Těšíně z strany chování a opatrování její, v paměti míti ráčíte, tomu věříc, že od Vaší knížecí mi[los]ti jakž na manželku Vaší mi[los]t záleží, podle téhož mého a Vaší mi[los]tí zůstání chována a opatrována jest.“[23] To, jestli Václav s sebou vezme na svatbu i manželku, už Jaroslav z Pernštejna ponechal na jeho rozhodnutí.

Situace sestry Marie tížila jejího bratra Jaroslava i později, když 9. září 1550 napsal svému švagrovi Jindřichovi ze Švamberka: „…chtějíc sestru svou tak, jakž sem jí jakožto věrný bratr povinen, opatřiti, abych snad většího posměchu na ni, na sebe a pány bratří své i přátely krevní neuvedl, pro čež by ke mně nemalou těžkost nýsti musili.“[24] Snažil se také přímo v Těšíně zjistit, jak je s kněžnou Marií nakládáno. Ptá se na to Jindřicha staršího ze Švamberka, který v Těšíně byl, v dopise ze 12. prosince 1550: „…abyste na Těšín dojeti a v jakém způsobu kněžna Marije, sestra má, chována jest, přezvěděti ráčili.“[25] V červenci 1551 poslal Jaroslav do Těšína svého služebníka Jana Gerštorfa z Gerštorfu, aby zjistil, jak se jeho sestře daří.

Obavy Jaroslava z Pernštejna o jeho sestru se prohlubovaly také tím, že Pernštejnové po Václavovi Těšínskému žádali splátku dlužných částek, aby tak pomohli vlastní těžké finanční situaci. Jaroslav proto předpokládal, že Václavovo chování k nim bude nepřátelské.

S přihlédnutím k jejich příbuzenským vztahům nabídl Jaroslav těšínskému knížeti dvě možnosti, jak může splatit svůj dluh: buď zaplatí v hotovosti 8000 kop grošů, a pak mu bude částka 1000 kop odpuštěna, nebo na sebe převezme pernštejnské dluhy ve výši 16000 kop grošů.[26] Václav však žádal o odložení splátky, s čímž Pernštejnové nemohli souhlasit. V roce 1554 pak Václav Těšínský konečně zaplatil Pernštejnům 12000 kop zlatých za panství Frýdek, které bylo zastaveno Janovi z Pernštejna od Těšínského knížectví v roce 1545.[27]

23) Vorel, Petr (ed.): Česká a moravská aristokracie v polovině 16. století. Edice register listů bratří z Pernštejna z let 1550 – 1551, Pardubice 1997, s. 104, dopis 123.

24) Tamtéž, s. 161, dopis 270.

25) Tamtéž, s. 207, dopis 371.

26) Tamtéž, s. 261, dopis 467.

27) Vorel, Petr: Páni z Pernštejna. Vzestup a pád rodu zubří hlavy v dějinách Čech a Moravy, Rybka, Praha 1999, s. 205.

Hospodaření Václava nebylo příliš úspěšné. Přestože se hospodářským záležitostem věnoval, výnosy jeho komorních statků nestačily pokrýt náklady na jeho nádherymilovný život. Za jeho vlády nastal rozkvět těšínského mincování. Od roku 1559 začal těšínský kníže razit mince v těšínské mincovně a od roku 1568 také v mincovně skočovské. Mnoho mincí si bralo za vzor ražby polských králů, což se však nelíbilo Slezské komoře ani českému panovníkovi. Kníže Václav nechal razit širokou škálu mincí. Když na něm bylo požadováno, aby upustil od ražeb podle polských vzorů, přestal v roce 1574 s ražbou mincí úplně. V letech 1563 – 1571 razil v Bílsku podle vzoru svého otce také Václavův syn Fridrich Kazimír.[28)]

V roce 1563 oženil Václav svého syna s dcerou lehnického knížete Kateřinou. Fridrich Kazimír si pak vydržoval vlastní dvůr na svém sídle ve Fryštátě, odkud sám spravoval panství fryštátské, frýdecké a bílské. Tato panství za svou nedlouhou správu tak zadlužil, že po jeho smrti v roce 1571 byly jeho dluhy vyčísleny na 244000 tolarů a na jejich zaplacení musela být všechna tři panství prodána.[29)] Tím byla také vyňata z přímé podřízenosti těšínských knížat a jako tzv. menší stavovská panství se pak po dlouhou dobu vyvíjela samostatně.

Toto Václavovo „dědictví“ po synovi mu dělalo ještě dlouho starosti. Nejenže se záležitost s dluhy vlekla a ani vratislavský biskup, který ji měl vyřídit, se do věci nijak nehrnul.[30)] Potíže měl kníže Václav i s těšínskými stavy, které považovaly prodej panství a změnu jejich statutu za neoprávněné a tohoto nesouhlasu využily také jako argumentu, proč nechtěly přijmout zemské zřízení, vydané Václavem Těšínským v roce 1573.

Kníže Václav Těšínský se politicky neangažoval tolik, jako jeho předchůdce Kazimír II., nevyvíjel příliš samostatnou politickou aktivitu, občas ale vykonal nějakou službu z pověření panovníka. V roce 1547 zasedal těšínský kníže (ze Slezska zde byl ještě biskup vratislavský, pět slezských pánů a šest rytířů) po boku krále Ferdinanda I. u soudu nad českými stavy, které povstaly proti panovníkovi.[31)]

Účastnil se také korunovací a pohřbů členů Habsburského rodu. V roce 1562 byl pozván na korunovaci arciknížete Maxmiliána a zúčastnil se také

28) Kalus, Jaromír: Mince knížectví Těšínského, Muzeum Těšínska, Český Těšín 1994, s. 6.

29) Nástin dějin Těšínska, Advertis, Ostrava 1992, s. 34.

30) LRRA, sign. B 100 – korespondence Těšínských knížat.

31) Janáček, Josef: České dějiny. Doba předbělohorská 1526 – 1547, Kniha I., Díl II., Academia, Praha 1984, s. 300.

korunovace arciknížete Rudolfa 22. října 1575.[32] Do Prahy byl pozván i v březnu 1577, tentokrát na pohřeb císaře Maxmiliána II., z účasti na smutečním aktu se však omluvil kvůli nenadálé nemoci i kvůli dně,[33] která ho ve vyšším věku trápila často.

Důležitějším úkolem byl těšínský kníže pověřen v roce 1573, kdy měl podle císařského nařízení vykonat cestu do polského Krakova a zúčastnit se tam obřadů spojených s pohřbem a korunovací,[34] jako zástupce císaře. Při této příležitosti žádal Václav o pomoc a přímluvu svého švagra Vratislava z Pernštejna, nejvyššího kancléře království českého. Těšínský kníže totiž neovládal latinu, a protože se při ceremoniích latina používala, prosil Vratislava, aby: „při jeho milosti císařské jednati ráčíte, aby někoho, kdo by takovú potřebu tímž latinským jazykem při mne vyříditi pomohl, nejmilostivěji naříditi poručiti ráčil."[35] Tato výprava měla osobu císaře také patřičně reprezentovat, protože bude velmi sledovaná. Zde se Václav odvolával na to, že právě Vratislav situaci v Polském království dobře zná.[36] Václav měl tedy s sebou vést 150 koní. Na to ale jeho vlastní prostředky kvůli vlastním dluhům i těm po jeho synovi nepostačovaly, žádal tedy Vratislava i o přímluvu: „aby mi k dotčenej výpravě nějaká suma peněz k rukám přijíti mohla."[37]

Výše uvedené zprávy o kontaktech Václava Těšínského a Vratislava z Pernštejna se nám zachovaly díky dvanácti dopisům těšínského knížete nejvyššímu kancléři Království českého,[38] které jsou uloženy v SOA Litoměřice, pobočka Žitenice v Lobkovickém roudnickém rodinném archivu. Byly napsány v rozmezí čtrnácti let, první zachovaný dopis je datován 1. 7. 1565, poslední pak 5. 8. 1579, tedy tři měsíce před Václavovou smrtí 4. 11. 1579. Většina dopisů byla napsána v češtině, pouze dva z nich (z let 1569 a 1572) jsou německé. Byly sepsány v kanceláři těšínského knížete, ten k nim pak připojil svůj vlastnoruční podpis, s výjimkou listu ze

32) Gindely, Antonín (ed.): Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu IV., Praha 1886, s. 238, 258.

33) Gindely, Antonín (ed.): Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu V., Praha 1887, s. 122.

34) Šlo o pohřeb Zikmunda II. Augusta a korunovaci Jindřicha III. z Anjou.

35) LRRA, sign. B 100 fol. 24r.

36) Vratislav z Pernštejna pobýval v Polsku, když měl spolu s Vilémem z Rožmberka vyjednat kandidaturu Habsburků na polský trůn.

37) LRRA, sing. B 100 fol. 24v.

38) LRRA, sign. B 100, fol. 13r – 35v.

7. 1. 1576, ve kterém se omlouval z účasti na jízdě za císařem kvůli nemoci a bolestem. Na konec dopisu písař připsal: „pro bolest ruku vlastní podepsati sem se nemohl“.[39)]

Polovina listů obsahuje přímluvy těšínského knížete za různé osoby a kvůli různým záležitostem. V roce 1565 se zastává uvězněných pánů Moravických a prosí Vratislava za zprostředkování přímluvy u soudu opavského knížectví. Šlo o bratry Jiřího a Bernarda Moravické z Rudnice, kteří měli pro zabití Jiřího Kobylky z Kobylího 1562 nemalé soudy.[40)] O dva roky později posílá přímluvný dopis za Jana Krčmu, aby mu bylo vydáno doporučení z císařské kanceláře, Vratislav se má sám přesvědčit o jeho kvalitách. V roce 1569 se pro změnu přimlouvá za Kašpara, úředníka na Hlučíně, aby byl přijat do rytířského stavu. Později, v roce 1574, Václav podpořil nárok na služné pro Zikmunda Cedlice. Ten dříve věrně sloužil těšínskému knížeti i jeho synovi Friedrichovi Kazimírovi, po jehož smrti se zadlužených statků ujali noví majitelé, u kterých pak měl Zikmund pohledávky. Na závěr tohoto dopisu je připojeno post skriptum, že díky císařským komisařům byla již záležitost uspokojivě vyřízena. V listě z června 1577, ve kterém se Václav ptá na délku pobytu císaře v Olomouci, je také přímluva za fryštátské měšťany, kteří vedou spor s novými majiteli fryštátského panství o vaření a šenkování piva. Toto nebyla Václavova první přímluva v této věci a také ne poslední. Z roku 1578 se zachoval dopis, ve kterém těšínský kníže znovu podrobně popisuje spor fryštátských měšťanů. Tento spor již byl rozhodnut ve prospěch města, druhá strana se ale proti rozsudku odvolala. Václav se tedy opětovně přimlouvá za fryštátské měšťany a za zachování již vyneseného spravedlivého rozsudku. V tomto listě se Václav přimlouvá vlastně za své již delší dobu bývalé poddané. Poslední list ze srpna 1579 obsahuje také přímluvu, tentokrát za Petra Vlčka, který usiloval o úřad brněnského probošta. Toto proboštství se uvolnilo, když byl jeho předchozí držitel Stanislav Pavlovský zvolen biskupem olomouckým.

V některých těchto přímluvných listech se Václav obrací přímo na „svého zvláště milého pana švagra“, nejvyššího kancléře království českého, aby svým vlivem dopomohl k požadované záležitosti: „I vědúc já, že to va[še milost] v moci své míti ráčíte…“,[41)] píše ohledně přidělení úřadu

39) LRRA, sign. B 100 fol. 15r.

40) Pilnáček, Josef: Rody starého Slezska I, Moravský zemský archiv, Brno 1991, 2. vydání, s. 84.

41) LRRA, sign. B 100 fol. 13r.

brněnského probošta. Jinde prosí za zprostředkování, například u soudu opavského knížectví nebo rovnou u císaře (když se jedná o spor fryštátských měšťanů).

Druhá část dopisů se týká těšínského knížete samotného. I zde můžeme najít přímluvný dopis, datovaný 8. 8. 1571. Václav v něm žádá urychlené vyřízení záležitosti dluhů svého zemřelého syna Friedricha Kazimíra,[42] kterou má na starost vratislavský biskup, věc se ale táhne a vznikají tak další škody. Václav proto velice stojí o rychlé jednání v této věci a k tomu má dopomoci právě Vratislavova přímluva u císaře. Toto zadlužení způsobovalo Václavovi finanční problémy i nadále. Odvolával se na něj i v prosinci 1573 v listě, který se týkal Václavy jízdy do Krakova v zastoupení císaře, na kterou žádal kvůli výše uvedeným důvodům finanční příspěvek. Na začátku tohoto dopisu Václav děkoval svému švagrovi za předešlou přímluvu u císaře, po které se mu od císaře dostalo příznivé odpovědi v nějaké blíže neuvedené záležitosti. O jízdě do Krakova jsem více napsala v předchozím textu. V dalším dopise z ledna 1576 prosí Václav Vratislava, aby jej omluvil u císaře, na jehož přání se nemůže účastnit jízdy do Jendrzejova (město severovýchodně od Krakova) kvůli nemoci a bolestem. O rok a půl později se Vratislava ptá na délku pobytu císaře v Olomouci, kam se chystá přijet.

Zbývá ještě napsat něco o dvou dopisech německých. První dopis z prosince 1569 obsahuje přímluvu za žádost rady a obce Nového města. Bohužel v něm nejsou uvedeny žádné konkrétnější udaje, o jakou záležitost by se mělo jednat. Druhý německý list ze srpna 1572 informuje Vratislava o příjezdu Daniela Spiegla ze Šídlovic, který mu předá dopis a další ústní informace o blíže nespecifikované záležitosti.

Vláda těšínských knížat v 16. století byla ovlivněna navázáním vztahů s rodem Pernštejnů. Kontakty mezi nimi byly započaty za knížete Kazimíra II., který se obával o budoucnost svého rodu, a uzavřel s Pernštejny rodinnou a dědickou smlouvu. Ta byla potvrzena i domluvením sňatku mezi maličkým Václavem Těšínským a stejně starou Marií z Pernštejna, který se pak uskutečnil v roce 1540.

Jan z Pernštejna výrazně zasáhnul do vývoje Těšínského knížectví i svým poručnictvím nad mladým Václavem, které trvalo od roku 1528, a po sporech mezi nimi bylo ukončeno v roce 1545. Mezi těšínským knížetem a Pernštejny stály také spory o finanční pohledávky, které vedly až

42) Zemřel 4. 5. 1571.

k Václavovu špatnému zacházení s vlastní manželkou Marií. Tuto situaci se snažili vyřešit Mariini bratři a v roce 1549 uzavřeli s těšínským knížetem smlouvu, ve které se zavazoval poskytnout své ženě zabezpečení odpovídající jejímu stavu. Spolu s postupným vyrovnáním pernštejnských pohledávek se opět urovnaly i vztahy mezi Pernštejny a těšínským knížetem.

O jejich dalších kontaktech si můžeme udělat představu z dochované korespondence Václava Těšínského s jeho švagrem Vratislavem z Pernštejna, ze které se v SOA Litoměřice, pobočka Žitenice: Lobkovicové Roudničtí – rodinný archiv zachovalo dvanáct dopisů. Václav se v nich na Vratislava obrací s různými žádostmi, nejen s prosbami ve svůj prospěch, ale také s přímluvami za různé osoby. Ze zmínek v těchto listech můžeme předpokládat, že Václavovy prosby bývaly vyslyšeny, a že Václav měl ve svém švagrovi mocného přímluvce. Jejich minulé spory byly tedy definitivně překonány.*

* Tato studie vznikla jako seminární práce v semináři prof. PhDr. Petra Vorla, CSc. „Kulturní dějiny 16. – 17. století“ na FF UK Praha.

EDIČNÍ PŘÍLOHA

1.
Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 1. 7. 1565 (LRRA, sign. B100 fol. 35r – 35v): Prosí za přímluvu u hejtmana a soudu knížete opavského za pány Moravické, kteří jsou v tuhém vězení na radnici. O tuto přímluvu prosily Václava jejich manželky.

Urozenému pánu, panu Vratislavovi z Pernštejna a na Tovačově, Jeho Milosti císaře římského radě, komorníku a nejvyššímu štolmistru, panu švagru našemu zvláště milému.

Službu naši přátelskú vaší mi[losti], urozený pane, pane švagře náš zvláště milý, vzkazuje. Přáli bychom vaší mi[losti] zdraví, při něm jiného mnoho dobrého, věrně rád. Náš zvláště milý pane švagře, vaší milosti oznamujem, že jsou nás poníženě k vaší milosti za přímluvu žádaly manželky pánův Moravických,[1)] kteříž tímto časem v tuhém trestání na rathúze opavském jsú, abyste se vaše milost ráčili (ponědž na osobně vaší milosti nemálo náleží, k panu hejtmanovi a ke všemu soudu Kní[žectví] opavského za nimi přimlúvati, aby těmž pánům Moravických takového tuhého vězení ulehčily a ku pánům Kobylkóm, abyste se tolikož ráčili za nimi přimlúvati, aby jim na těžkost nenastupovaly, nýbrž jim v slušnosti milost ukázali, že oni o to o všecko s nimi přátelsky, jakž nej[ví]ce pomoci radou narovnati chtějí, znajíc my slušnú žádost jich, jim sme toho odepříti nemohli. Já proto vaši milost, našeho zvláště milého pana švagra, za to přátelsky za těmi pány Moravickými přimlouvajíce se žádáme, že se za nimi ku panu hejtmanu a ke všemu saudu Knížeti opavského o ulehčení takového tuhého vězení a k pánům Kobylkóm, aby jim na těžkost nenastupovali tak, jakž nahoře dotčeno, přimlouvati ráčíte, poněvadž s nimi o to přátelsky narovnati chce, jsme tej celej přátelskej víry k vaší milosti, že jim této přímluvy vaší u sebe dáti ráčíte. Což jim v tom na přímluvu vaši ráčíte dobrého učiniti, rádi se toho va[ší milosti] všelijakým nám možným dobrým přátelstvím odplatiti chceme, s tím se vaší milosti navše ščastně [sic!] a dobře míti vinšujem. Dat[um] na Těšíně v neděli před památkou navštívení pany Marie léta 1565

Václav, z Boží milosti v Slezi kníže Těšínské a Velkého Hlohova

1) Páni Moravičtí – bratři Jiří a Bernard Moravičtí z Rudnice, kteří byli souzeni pro zabití Jiřího Kobylky z Kobylího 1562.

2.
Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 17. 10. 1567 (LRRA, sign. B100 fol. 33r): Na prosbu Jana Krčmy, poddaného pana Jana Kropáčů, se přimlouvá, aby mu bylo vydáno psaní z císařské kanceláře. Je to člověk pracovitý, Vratilav se o tom může přesvědčit z jeho práce.

Vysoce urozenému pánu, panu Vratislavovi z Pernštejna a na Tovačově, Jeho Ří[mského] Cí[saře] [milos]ti radě, komorníku a nejvyššímu kancléři Království Českého, panu švagru mému zvláště milému.

Službu svú vaší mi[losti] vzkazuji, vysoce urozený pane, pane švagře mě zvláště milý, pan Buoh všemohúcí rač va[ší milosti] dáti zdraví, při něm jiné všecko dobré, věrně bych toho vaší mi[losti] rád přál. Můj zvláště milý pane švagře. Oznamuji va[ší milosti], že na poníženú prosbu Jana příjmením Krčmy, poddaného pana Jana Kropáčů, psaní přimlúvajíce se za ním Jeho cí[sařské] milosti, panu mému nejmilostivějšímu, číním, tak aby jemu Jeho cí[sařské] mi[losti] psaní z kanceláře podle suplikace od něho Jeho císařské milosti, poníženě poddaně vydati poručiti rozkázati ráčil. A von jsúc člověk pracovitý i na létech sešlý, aby mi spíše odpraven od Jeho cí[sařské] mi[losti] býti mohl. A protož va[ši milost] za to prosím, že na jeho práci a starost prohlídne [ráčíte] a jeho vydajíce jemu od Jeho cí[sařské] milosti psaní, což by mohlo nejspíše býti odpraviti, ráčíte. A já se toho va[ší milosti] rád odsluhovati chci. A s tím se va[ší milosti] na všem ščastně a dobře míti vinšuji. A pan Buoh ráčí dáti, abych se s va[ší milostí] v dobrém a ščastném zdraví uhlídati mohl. Dat[um] na Těšíně v pátek po svatým Havle léta [15]67

Václav, z Boží milosti v Slezi kníže Těšínské a Velkého Hlohova

3.
Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 12. 3. 1569 (LRRA, sign. B100 fol. 31r): Žádá, aby dopomáhal k přijetí do rytířského stavu Kašparovi, úředníkovi na Hlučíně.

Vysoce urozenému pánu, panu Vratislavovi z Pernštejna a na Tovačově, Jeho Ří[mského] Cí[saře] [milos]ti radě, komorníku a nejvyššímu kancléři Království Českého, panu švagru mému zvláště milému.

Službu naši přátelskou va[ší milosti] vzkazujem, vysoce urozený pane, pane švagře náš zvláště milej, zdraví a v něm jiného všeho dobrého, toho va[ší milosti] věrně přejem. Před va[ší milostí] přátelsky tajiti nechceme, že teď Kašpar, ouředník na Hl[u]číně,[2] k jeho císařské milosti o nadání stavu rytířského poníženě pracuje, za kerýmž se, vědouc o jeho hodnosti a dobrým zachování, k va[ší milosti] přátelsky přimlúváme, va[ši milost] žádáme, že jemu k takovému obdarování při Jeho mi[losti] cí[sařské] milostivě dopomáhati ráčíte. Čehož my se va[ší milosti] zase službami přátelskými vdycky rádi odměňovati chcem. A jsme k va[ší milosti] tej jisté naděje, že jemu přímluvy naší přátelské užíti dáti ráčíte. S tím va[ší milosti] vinšujem všecko dobré. Dat[um] na Těšíně v sobotu p[ře]d nedělí Oculi léta 1569

Václav, z Boží milosti v Slezi kníže Těšínské a Velkého Hlohova
W[áclav] k[níže] Těšínské manu p[ro]p[ria]

4.

Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 21. 12. 1569 (LRRA, sign. B100 fol. 30r – 30v): Přimlouvá se za podporu žádosti ve prospěch Nového Města u císaře.

Unnser freunndtliche diennste unndt was wir mehr liebes unndt guts wormogenn, zuvor hoch unndt wolgeborner freunndtlicher unndt geliepter herr Schwager. Wir sollenn unndt mogenn E[uer] L[iebe] freunndtlichen nicht pergenn, das sich der Rom. Kay. Mtt unsern allergnedigisten herrn unnderthane Erzliche emphonen, des Raths unndt der Ersamen gemeine der stadt Neustadt[3] bey hochstgedachten Ihrer Mtt werzogen werdenn. Was sie demnach Ihrer gelegennheit unndt Notturfft wegenn Aldeselbest unnderthanigist furtagenn werdenn, das wir unnß nicht zweyfelt E[uer] L[iebe] auch wokunndt unndt wessenntlich wirdt wertistann E[uer] L[iebe] unnser gannz freunndtliche unndt vleissiche Biet E[uer] L[iebe] wolle Ihnenn inn Ihrem worbringen umb unns pitwillen gnedigigunnstig unndt sinderlichen sheinenn. Unndt sie allennthalbenn dieser unnser wolmeinenden worbitphrifft fruchparlich genissenn lassen, dar mit sie Ihre Sachenn so wielmoglich nach dem besten annzeigenn unndt ausrichtenn mochtenn, das woltenn wir umb E[uer]

2) Hlučín – město na Opavsku.
3) Neustadt – snad Nové Město na Moravě, které patřilo Pernštejnům v letech 1496 – 1585.

L[iebe] gebenwieder (denen) Inn mehren fahl gannz freunndtlich werdienenn.
Datum Teschenn denn 21 decembris anno 1569

Vonn Gottes genaden Wennceslaw Herczog Inn Schlesien
zu Teschenn und Grossen Glogau
d[ienst]willig schwager Wenczeslaw Herzog zu Teschen
manu p[ro]p[ria]

5.

Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 8. 8. 1571 (LRRA, sign. B100 fol. 28r – 28v): Císař poslal vratislavskému biskupu dopis a poručení, aby vyřídil záležitost dluhů po Václavově zemřelém synovi Friedrichovi Kazimírovi. Věc ale vázne a biskup ji na sebe nechce vzít, touto prodlevou však přibývá škoda pozůstalému sirotku. Václav má své dluhy a musí odjet, nemůže ale uskutečnit odjezd, dokud nebude ta věc vyřízena. Prosí za přímluvu u císaře, aby nařídil biskupovi nebo komukoliv tu věc rychle ukončit, protože prodlevou se zvětšují úroky a škody a statky pak nebudou postačovat.

Vysoce urozenému pánu, panu Vratislavovi z Pernštejna a na Tovačově, Jeho Ří[mského] Cí[saře] [milos]ti radě, komorníku a nejvyššímu kancléři Království Českého, panu švagru mému zvláště milému.

Službu svú va[ší milosti], vysoce urozený pane, pane švagře můj zvláště milý, s vinšování zdraví dobrého a v něm požehnání věčného vzkazuje. Můj zvláště milý pane švagře. Jakož teď čase minulého od Jeho milosti císařské a pana, pana mého nejmilostivějšího a jeho Lá[sce] panu biskupu vratislavskému[4] va[ší milosti] psaní a milostivé poručení učiněno jest, aby jeho Lá[sce] z strany těch těžkostí a dluhů po nebožtíku knížeti Frydrychu Kazimírovi,[5] synu mému, rukojmí uspokojiti a tau věc k místnému konci přivésti ráčil. Však se to do toho času prodlívá a tomu rozumím, že by jeho Lá[ska] pan biskup toho na sebe vzíti nechtěl. A skrze takové odtahy, co dále tím více škod a těžkostí sirotku pozůstalému na škodu přibývá,

4) Vratislavský biskup byl od roku 1536 trvale nejvyšším slezským hejtmanem. Kašpar z Logan (biskup 1562-1564).

5) Friedrich Kazimír zemřel 4. 5. 1571. V roce 1560 mu otec udělil panství Frýdek a Fryštát, roku 1565 ještě panství Bílsko. V roce 1563 se Friedrich Kazimír oženil s Kateřinou Lehnickou, sídlili v Bílsku.

i já také jsouc z svými dluhy dosti obtížený, kerýchž bych z pomoci pana Boha prostředkem někerých dobrých pánů přátel svých i zniknúti chtěl. A velmi pilný odjezd před sebou mám. Ale pokud ta věc na míře postavena nebude, odsud odjeti nemohu. A protož va[ši milost] za to přátelsky prosím, že to při Jeho mi[losti] císařské bedlivě jednati a k tomu se s pilností přimlúvati ráčíte. Aby Jeho mi[lost] císařská, prohlídajíc na sirotka pozůstalého, k tomu se milostivě nakloniti, ješče panu biskupu jeho Lá[sce] a neb komužkolvěk tau věc bez dalších odtahů k místnému konci přivésti poručiti ráčil. Neb jestliže tím dlúho prodlíváno bude, statky pozůstalé pro ouroky a škody postačovati nebudou moci. Ale jsem k vám tej jisté přátelské naděje, že to prostředkem va[ší milosti] sirotku k dobrému brzy k vykonání spěšnému přivedeno bude. A já v čemž to va[ší milosti], mému zvláště milému panu švagru, zase všelijakým služebným přátelstvím s libostí ukazovaným nahrazovati budou moci, učiním to s chutí věrně rád. S tím se va[ší milosti] na všem dobře a šťastně míti vinšuji. Dat[um] na Těšíně v sobotu před proměněním pána Krista léta 1571

Va[ší milos]ti povolný a věrný švagr Václav kníže Těšínské
manu p[ro]p[ria]

6.

Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 1. 8. 1572 (LRRA, sign. B100 fol. 26r): Posílá k Vratislavovi Daniela Spiegla ze Šídlovic na Velkých Ochabech s dopisem, jehož obsah Daniel ještě doplní ústně, v blíže neuvedené záležitosti. Prosí, aby byli vyslanci náležitě vyslyšeni.

[... začátek adresy nečitelný...]
... dlichem lieben Schwagern, Herrn Wratislaus herrn von Bernstein auf dobitschaw, Ro: Kay: Mat: Rath und der Chron Behaim Canczlern.

Unsere ganz freundliche dienst unnd was wir mehr liebes undt guts vermogen jeder Zeit zuoorn Edler hoch und woh[lge]borener herr, freundlicher lieber schwager. Wir sollen Euer L[iebe] freundlichen nicht bergenn, das wir Inn erzlichen unserrem angelegenen sachen, den Edlen ehenuesten unsern lieben getreuen Daniel Spiegeln won Schendelricz zu Groß Achab[6] *briefe*

6) Jedná se o Daniela Spiegla ze Šídlovic, který r. 1575 vlastnil Velké Ochaby – vesnici v Těšínském knížectví, dnes na polském území, viz J. Pilnáček, Rody starého Slezska 4, Brno 1996, 2. vyd., s. 1160.

zeigernn zum euer L[iebe] und mundlicher werbung apgefertiget, wie euer L[iebe] dasselbenn ime nach notturfft vernehmen werden. Dero wegen ahen euer unser freundliches pietten sie wollen gedachten unsere gesandten, nicht allein unbescherert anhoren sondern ime auch auf diesmahl nichts minder als wir selbstenn zur stellenn glauben gebenn, sich auch auf sein anpringen sehegen(?) unns freundlichen und gutwilig erzegen das willenn umb euer L[iebe] wir hinwied[er] freundlich werdiennen, dath[um] Teschen den ersten augusti A[nno] [15]72

Vonn Gottes gnaden Wenczel Herczog Inn Schlesienn
Zue Teschen und grossenn Glogaue
E. g. dinstwillig schwag Wenczel herzog zu Teschen
manu p[ro]p[ri]a

7.

Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 21. 12. 1573 (LRRA, sign. B100 fol. 24v – 25v): Předešlého dne dostal od císaře psaní a poručení. Děkuje za přímluvu u císaře za svou předešlou žádost. Na poručení císaře chce vykonat cestu do Krakova na pohřeb a korunovaci. Očekává od císaře další instrukce. Při ceremoniích se bude mluvit latinsky, Václav tento jazyk neumí. Prosí Vratislava, aby u císaře vyjednal někoho, kdo mu pomůže s latinským vyřizováním. Cestu do Polska vykoná na místě císaře, proto bude jeho příjezd velice sledován, ale nemá na výpravu dostatečné prostředky, kvůli dluhům po svém zemřelém synovi. Prosí za přímluvu u císaře, aby mu poskytl na cestu peníze, musí totiž s sebou vést 150 koní. Chce vykonat to, co mu císař uložil, a kdyby na to měl vlastní prostředky, nežádal by o pomoc.

Vysoce urozenému pánu, panu Vratislavu z Pernštejna a na Tovačově, Jeho Milosti Císaře radě a komorníku a nejvyššímu kancléři Království Českého, panu švagru mému zvláště milému, a v nebytnosti páně z Pernštejna v domě panu Mikulášovi Walterovi, sekretáři k otevření.

Službu svú přátelskou, vysoce urozený pane, pane švagře můj zvláště milý, s vinšováním zdraví a při tom všeho dobrého va[ší milosti] vzkazuji. Va[še milosti], můj zvláště milý pane švagře. Jistě o tom smejšlím, že va[še milost] vědomost dobrú míti račte, jaké milostivé psaní a poručení od Jeho milosti císařské a pána, pána mého nejmilostivějšího jest mi učiněno a dne včerejšího dodáno, z kteréhož sem vyrozuměl va[ší milosti] k sobě velkému

a mne příjemnému přátelství, takže ste va[še milost] předešlú mou žádost v přátelské paměti míti a k tak milostivej odpovědi při Jeho mi[losti] císařské dopomáhati ráčili, z čehož va[ší milosti] přátelsky děkuji. Jakož na tom jsem, abych s pomocí věčného pana Boha nejmilostivější vůle Jeho mi[losti] císařské podle nejvyšší možnosti své vykonal, va[še milosti], můj zvláště milý pane švagře. Tej sem dokonalé vůle na takové Jeho milosti císařské nejmilostivější poručení tu cestu do Krakova k pohřbu i k korunaci[7] *podle uloženého dne vykonati. Očekávajíc od Jeho milosti císařské dalšího nejmilostivějšího naučení a instrukcí, a nevím, abych proti tomu, co slušné, na rozmyslu míti mohl. S tolika, jestližeby se při těch ceremoných a podle instrukcí Je[ho] cí[sařské] mi[losti] latinským jazykem, kerého já povědom nejsem, promlúvati mělo, neuměl bych tej potřeby Jeho mi[losti] císařské túž latinskú řečí konati. Va[ši milost] přátelsky prosím, že při Jeho mi[losti] císařské jednati ráčíte, aby někoho, kdy by takovú potřebu tímž latinským jazykem při mne vyříditi pomohl, nejmilostivěji naříditi poručiti ráčil. Přitom poněvadž dotčená jízda má na místě Jeho milosti císařské do Království polského v tak velkých dvou potřebách (kdež způsob toho všeho království dobře věděti račte*[8]*) brzká býti má. A tamž jak slušné jest pro osobu Jeho mi[losti] císařské, na výpravu a příjezd můj velké zření budou, také o tom dobrú vědomost míti račte, že by možnost má tak náhle toho nepostatčila, z příčin mnohých, zvláště že panství patero moje pro dluhy nebožtíka knížete Frydrycha, syna mého milého, z ruk mých vyvedené jsou. A k tomu co sem za nebožtíka rukojemství dáti mosel, prv dal sem panství Skočovské a Strumeňské,*[9] *z toho dluhy splatil. Posavad pak suma za táž rukojemství vydaná, vrácena mi není. Protož va[ši milost] přátelsky za to prosím, že se k Jeho milosti císařské za mne přimlúvati a jednati ráčíte, aby mi k dotčenej výpravě nějaká suma peněz k rukám přijíti mohla. Neb se takové obě ceromony za krátký čas nevykonají. A majíc já v tej potřebě vésti půl druhého sta koní sebau, znáti račte, co v Krakově na to vyjíti mosí. O čemž také Jeho milosti císařské poníženě oznamuji. A jistě kdyby možnost má vlastní k tomu postačovala, nikoli bych tím Jeho mi[losti] císařské zaneprazdňovati nechtěl. Jsem k va[ší milosti]*

7) Šlo o pohřeb Zikmunda II. Augusta a korunovaci Jindřicha III. z Anjou.

8) Vratislav z Pernštejna se sám dříve účastnil diplomatické cesty do Polského království.

9) Města Skočov a Stumien připadla po rozdělení Těšínska v roce 1920 k Polsku.

tej ještě naděje, že mne v tej potřebě při Jeho milosti císařské radú a přímluvú přátelskú opustiti neráčíte. Tak abych to, což Jeho milost císařská na mne vskládati ráčí, jakž na to náleží, vykonati mohl. A já znajíc va[ší milosti] k sobě takové upřímné velké přátelství, va[ší milosti] i dítkám va[ší milosti] se toho všelijakými příjemnými přátelskými službami zase odměňovati rád chci. Za přátelskú spěšnú odpověď va[ši milost] prosím, s tím se lásce přátelské va[ší milosti] poroučena činím. Dat[um] na Těšíně v pondělí, den svatého Tomáše apoštola 1573

Va[ší milos]ti p[ovolný] švagr Václav kníže Těšínské
manu p[ro]p[ria]

8.

Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 1574 (LRRA, sign. B100 fol. 21r – 23r): Píše o svém věrném služebníku Zikmundovi Cedlicovi, doručiteli tohoto dopisu, který sloužil věrně i jeho zemřelému synovi. Rukojmí, kteří se ujali statků po Václavovu synovi Friedrichovi, mu slíbili dát jenom 1 tisíc, on však měl větší útraty. Cedlic to Vratislavovi sám vypoví. Žádá, aby se za Cedlice přimluvil, aby byla jeho věc rychle vyřízena. Nakonec dopisu připojuje, poznámku, že Cedlicova věc byla vyřízena císařskými komisaři.

Vysoce urozenému pánu, panu Vratislavovi z Pernštejna a na Tovačově, Jeho Ří[mského] Cí[saře] [milos]ti radě, komorníku a nejvyššímu kancléři Království Českého, panu švagru mému zvláště milému.

Službu svú přátelskú, vysoce urozený pane, pane švagře milý, s vinšováním všeho dobrého va[ší milosti] vzkazuji. Můj zvláště milý pane švagře, přátelským oumyslem před va[ší milostí] tajiti nemohu, že ukazatel listu tohoto, urozený Zygmundt Cedlic[10] s mladosti své, při mě pilně a věrně slúžil. Potom také při nebožtíku knížeti Frydrychovi Kazimírovi, synu mejm zvláště milým, až do smrti je[ho] lá[sky] pilně slúžil, kterému, za takovú jeho pilnú a věrnú službu, kterúž za dlúhý čas nebožtíku synu mému činil, rukojmí, kteří po dotčeném knížeti synu mejm statky pozůstalé

10) Zikmund Cedlic – Cedlicové patřili ke starému slezskému rodu, jedná se snad o Zikmunda Cedlice z Neukirchen, který koupil v r. 1584 na Těšínsku Stanislavice a Hentzendorf, viz J.Pilnáček, Rody starého Slezska 5, Brno1998, 2. vyd., s. 1427.

ujali, jedině jeden tisíc dáti a tak dlúho pokudž mu tenž tisíc položen nebude, jej se dvěma pacholky a třemi koňmi jeho stravovati připověděli, o čemž já sám dobrú vědomost mám, však tomuž Cedlizovi, na takové vychování, sebe čeledi a koni jeho tolko za jeden rok (ještě zouplna) dáno a nadepsaný 1 tisíc po smrti j[eho] l[ásky] syna našeho teprva v půlvzetí léta jemu položen jest. Ješto ten dobrý a šlechetný člověk, budúc několik let při synu mým, tak mnoho jak ten tisíc i více utratil a k tomu se mu ještě při těch rukojmích takové útraty za půldruhého léta zadržalý, ačkoli někteří z nich proti tomu nejsú, než někteří z nich dotčenému Cedlicovi toho vydati se zbraňují, o čemž va[ší milosti] týž Cedlic širší správu oustně dáti nepomine, kteréhož žádání milostivě vyslyšeti ráčíte. I prosil j[es]t mne k va[ší milosti] za toto psaní přímluvci, kteréž sem jemu, znajíc slušně býti, odepříti nemohl. Nýbr[ž] va[ši milost] (za něj se přimlúvajíc) za to přátelsky prosím, že se k Je[ho milosti] císařské, panu mému nejmilostivějšímu, za tímž Cedlicem přimlúvati a k tomu dopomáhati ráčíte, aby s nejmilostivějším psaním a poručením Je[ho] císařské milosti, což mu ještě při často psaných rukojmích slušně pozůstává, bez dalších odtahův a větších útrat je[ho], kteréž posavad zde v Těšíně v hospodě vede, dosáhnúti mohl. Jakož k va[ší milosti] tej jistej přátelskej naděje sem, že va[še milost] na žádost mú a přátelskú přímluvu proti dotčenému Cedlicovi milostivě okázati ráčíte. A což jemu v tej věci milostivě dobrého způsobiti ráčíte. Já se toho va[ší milosti] přátelsky a on pokornými službami odsluhovati budeme. Kněžna manželka má[11] milá va[ší milosti] a její [milosti], paní manželce va[ší milosti] neznámé přátelské služby s vinšováním všeho dobrého vzkazuje. Dat[um] na Těšíně v pátek před nedělí, jenž slove [jméno neděle vynecháno] léta 1574

Va[ší milos]ti upřímný a p[ovolný] švagr Václav kníže Těšínské manu p[ro]p[ria]

Post scripta Můj zvláště milý pane švagře, toho před va[ší milostí] tajiti nemohu, že takové odpravení Cedlice za jeho věrné služby, při rukojmích, za dostatečným uvážením panův komisařův je[ho] císařské milosti, na on čas se stalo, což slušně zachováno býti a dosti se státi tomu má.

Datum
at s[upra] Václav kníže Těšínské manu p[ro]p[ria]

11) Kateřina Sidonie, 2. manželka knížete Václava.

9.

Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 7. 1. 1576 (LRRA, sign. B100, fol 15r): Sděluje, že trpí podagrou, a kvůli bolestem se nemůže na žádost císaře zůčastnit jízdy do Jendrzejova. Prosí Vratislava, aby jej omluvil.

Vysoce urozenému pánu, panu Vratislavovi z Pernštejna a na Tovačově, Prostějově a Litomyšli, nejvyššímu kancléři Království českého, císaře římského, jeho mi[losti], radě a komorníku, panu švagru mému zvláště milému.

Službu svú va[ší milosti] vzkazuji, urozený pane, pane švagře můj zvláště milý. Zdraví a v něm všeho dobrého od pana Boha va[ší milosti] věrně vinšuji. Co na nejmilostivější psaní Jeho mi[losti] cí[sařské], pana pana mého nejmilostivějšího z strany jízdy mé s jinými do Jendrzejova,[12] *za poníženú odpověď dávám, va[še milost] vyrozuměti ráčíte. Můj zvláště milý pane švagře, račte dokonale věřiti, že netolko těškost podogry, keráž mě odněkolka dní složila a trápí, napřekážku jízdě mej jest, ale tudy mi více bolesti přibylo, že nejmilostivější vůle jeho mi[losti] cí[sařské] v tej potřebě (což bych s chutí rád byl učinil), vykonati nemohu. Va[ši milost] přátelsky prosím, že mne v tom, příčinu Božského dopuštění, u Jeho milosti císařské, omluvna učiniti dopomáhati ráčíte. Neb jeho cí[sařské] mi[losti] vdycky věrně a povolně sloužiti, pokudž mi jednom pan Bůh zdraví popříti ráčí, jsem hotov. A va[še milost] se také z službami svými přátelskými poručena činím. Pan Bůh rač dáti, abych va[ši milost] brzy v dobrém zdraví uhlídal. Dat[um] na Těšíně v sobotu po svatých třech králích léta 1576*

Va[ší milos]ti povolný švagr Václav, z Boží milosti v Slezi kníže
Těšínské a Velkého Hlohova
Pro bolest rukú vlastní podepsati sem se nemohl

10.

Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 28. 6. 1577 (LRRA, sign. B100 fol. 19r – 19v): Oznamuje, že příští neděli pojede za císařem do Olomouce a chce vědět, jak dlouho se císař v Olomouci zdrží. Jako minule prosí, aby se Vratislav přimluvil u císaře za fryštátské měšťany, aby byl vyřízen jejich spor ohledně vaření piva.

12) Jendrzejow – město severovýchodně od Krakova, kam směřovala cesta českých diplomatů k jednání o habsburské kandidatuře v Polsku.

Vysoce urozenému pánu, panu Vratislavovi z Pernštejna a na Tovačově, Jeho Ři[mského] Cí[saře] [milos]ti radě, komorníku a nejvyššímu kancléři Království Českého, panu švagru mému zvláště milému.

Službu svú povolnú va[ší milosti], vysoce urozený pane, pane švagře můj zvláště milý, s vinšováním zdraví a přání jiného všeho dobrého vzkazuji. Můj zvláště milý paně švagře, před va[ší milostí] přátelsky tajiti nemohu, že sem toho oumyslu, Bohdá stejto neděle příští, k Jeho mi[losti] císařské, panu mému nejmilostivějšímu, tam do Olomúce se vypraviti a Jeho mi[losti] císařské věrně a poddaně službu svú ukázati. Va[ši milost], mého zvláště milého pana švagra, za to přátelsky prosím, že mi psaním svým oznámiti stěžiti neráčíte, dlúholi Jeho mi[lost] císařská tam v Olomúci pobýti a setrvati ráčí. Rád se toho va[ší milosti] všelijakým služebným přátelstvím odplacovati chci. Přitom jak předešle i nyní va[ši milost] (za ubohými měšťany fryštátskými[13]) s pilností se přimlúvajíc) za to přátelsky prosím, že se v potřebách jejich obecných při Jeho mi[losti] císařské milostivů přímluvu a pomoci va[ší milosti] fedrovati a to jednati i k tomu dopomáhati ráčíte. Aby věc jejich strany piva vaření, o k[t]eré s držitelmi panství fryštátského činiti mají, a skrze to k velikým znamenitým škodám sau přišli, tím spíše ku konci místnému přivedena a spokojena býti mohla. V čem se já va[ší milosti] zase službami svými přátelskými zachovati mohu, račte mě vdycky volného švagra míti. S tím se v lásku přátelskú va[ší milosti] poručena činím a pan Bůh rač popříti mého s va[ší milostí] shledání v dobrým a šťastným zdraví. Dat[um] na Těšíně v pátek před pamatování[m] svatých Petra a Pavla léta 1577

Va[ší milosti] p[ovolný] švagr Václav kníže Těšínské
manu p[ro]p[ria]

11.

Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 3. 10. 1578 (LRRA, sign. B100 fol. 17r – 18r): Připomíná předešlou stížnost města Fryštátu vznesenou k císaři na majitele fryštátského panství pana Kašpara Vlčka a Bernharta Barského kvůli vaření a šenkování piva. Tento spor už rozhodl vratislavský

13) Fryštát – město na severní Moravě, dnes součást Karviné. Zde bylo sídlo fryštátského panství, které užíval Václavův syn Friedrich Kazimír. Toto panství muselo být no smrti Friedricha Kazimíra prodáno a získalo statut menšího stavovského panství. Fryštátští měšťané pak vedli dlouhý spor s novou vrchností.

biskup, nejvyšší slezský hejtman, pak rada nad apelacemi a císařský dekret ve prospěch obce Fryštátu. Ale majitelé se proti rozsudku odvolali a další soud se má konat na Pražském hradě. Zadlužení fryštátští měšťané prosili Václava za přímluvu, on se přimlouvá, aby zůstalo u předchozího spravedlivého rozhodnutí.

Vysoce urozenému pánu, panu Vratislavovi z Pernštejna a na Tovačově, Prostějově a Litomyšli, nejvyššímu kancléři Království českého, císaře římského, jeho mi[losti], radě a komorníku, panu švagru mému zvláště milému.

Službu svú přátelskou, vysoce urozený pane, pane švagře můj zvláště milý, s vinšováním dlúhého zdraví a při to jiného všeho dobrého, vám vzkazuji. Můj zvláště milý pane švagře. Jakož nepochybně v paměti snášeti ráčíte předešlú stížnost chudé obce města Fryštátu, které sou několikrát na Jeho cí[sařskou] mi[lost], pana pana mého nejmilostivějšího, proti některým kupitelóm panství fryštátského, jakožto panu Kašparovi Vlčkovi[14] *a Bernhartovi Barskému,*[15] *z strany vaření a na krčmy k šenku vystavování piva, poníženě vznášely. Skrze což i ubozí lidé k nemalým útratám a neštíhlým škodám přivedeni jsou. Jakž pak táž rozepře na nejmilostivější poručení Jeho cí[sařské milosti], Jeho a panem biskupem vratislavským, nejvyšším hejtmanem Horní i Dolní Slezi, za dostečným obou stran vyslyšením a spravedlnosti vyhledáním, i potom dále po odeslané relaci Jeho cí[sařské milosti] komorními i apelaci nařízenými radami tej věci uvážením, spravedlivě vyměřena i dekretem Jeho cí[sařské] mi[losti] opatřena jest. Takže tíž ubozí lidé, měšťané fryštátští, nadáli se, že již tou měrú jim v spravedlnosti a užitkoch jich městských od těchž kupitelí panství fryštátského žádná překážka dáti se nebude. Nýbrž že oni podle týhož Jeho cí[sařské milosti] rad spravedlivého vyměření při spravedlnostech svých pokojně zanecháni budau. Však dali sou mi poníženou zprávu, že opět ta věc znovena a na Jeho cí[sařskou] milost od výše psaných kupitelí proti předešlému spravedlivému vyměření a dekretu Jeho cí[sařské milosti] vznešena i mandátem Jeho cí[sařské] milosti jim měšťanóm fryštátským, aby se na Hradě pražském totiž 8. dne měsíce octob[ris] teď příštího postavi-*

14) Rod Vlčků z Dobré Zemice (dnes Dobrá u Frýdku – Místku), viz J. Pilnáček, Rody starého Slezska 5, Brno 1998, 2. vyd.

15) Rod Barských z Baště byl usedlý na Moravě i na Těšínsku, Fryštát vlastnil Bernard Barský z Baště před r. 1591, viz J. Pilnáček, Rody starého Slezska, Brno 1991, 2. vyd., s. 123.

li a v týž rozepři s touž odporní stranú jich dalšího vyměření a vejpovědi očekávali, poručeno jest. Což se opět těmž fryštátským ubohým a prve velkými dluhy obtížením lidem k veliké těžkosti a škodě jejich táhne, takže se obávati, jestliže brzy v tom nejmilostivější ochrany Jeho cí[sařské milosti] nebude, že tož ubohé město k veliké záhubě přijíti musí. A ačkoli (jakž vejše dotčeno) ta věc již jednú za dostatečným a bedlivým vyslyšením i uvážením na spravedlivé míře postavena jest, než na nejmilostivější poručení Jeho cí[sařské milosti], tíž měšťané fryštátští k tomuž roku složenému se poníženě stavějí, prosíce mne jakožto někdy věrní poddaní moji ještě k va[ší milosti] za přímluvu, kerej sem jim, majíc nad nimi lítost a pro průchod spravedlnosti, odepříti nemohl. Protož va[ši milost], mého zvláště milého pana švagra (za nimi se vší pilností se přimlúvajíc), za to přátelsky prosím, že nad nimi, ubohými zadlužilými nasouženými lidmi, milostivú lítost míti a vždy to tak při Jeho cí[sařské milosti] jednati, k tomu dopomáhati a se přimlúvati ráčíte. Aby oni, chudí lidé, podle nadání mého a předků mých, tolkéž podle předešlého tej věci spravedlivého vyměření a dekretu Jeho cí[sařské milosti] při spravedlnostech svých zůstaveni. A již jednú před těmiž kupiteli (kerýmž i od rukojmí nebož[tí]ka knížete Frydrycha Kazimíra, syna mého, tož panství fryštátské s tím užitkem prvním, kteréhož se neslušně domáhají a kteréhož ani tíž rukojmí svý neměli, prodáno není) upokojeni býti mohli. Jakož jsem k va[ší milosti] tej jisté přátelské naděje, že je v tom pro mne milostivú pomocí va[ší milosti] (kerejž od va[ší milosti] dosáhnúti největší naději mají) opustiti neráčíte. A což jim pro mne v tom nynější těžkosti jejich milostivě dobrého učiniti a pomoci ráčíte. Já se toho va[ší milosti], mému zvláště milému panu švagru, službami svými přátelskými (s kerýmiž se v lásku va[ší milosti] věrně porúčet a činiti) vdycky rád povolně odsluhovati budu. Dat[um] na Těšíně v pátek po s[va]tým Václavu léta 1578

V[aší] m[ilosti] povolný vždy švagr Václav kníže Těšínské
manu p[ro]p[ria]

12.

Václav Těšínský Vratislavovi z Pernštejna 5. 8. 1579 (LRRA, sing. B100 fol. 13r – 13v): Brněnský probošt Stanislav Pavlovský se stal biskupem olomouckým. Václav se přimlouvá, aby bylo brněnské probošství dáno Petru Vlčkovi, olomouckému kanovníkovi, o kterém je známo, že se vždy chová šlechetně a řádně.

Vysoce urozenému pánu, panu Vratislavovi z Pernštejna a na Tovačově, Prostějově a Litomyšli, nejvyššímu kancléři Království českého, císaře římského, jeho mi[losti], radě a komorníku, panu švagru mému zvláště milému.

Službu svú va[ší milosti] vzkazuji, vysoce urozený pane, pane švagře můj zvláště milý, zdraví a v něm všeho dobrého od pana Boha va[ší milosti] i všem va[ší milosti] věrně přeji. Jakož va[še milost] dobrú vědomost míti račte, že důstojný v Bohu pan Stanislav Pavlovský, k[t]erý předešle proboštem brněnským byl, z vůle pana Boha k vyššímu ouřadu a důstojenství biskupství olomúckého povolán a volen jest, čehož já jemu věrně přeji, probošství pak brněnské nepochybně jinému dáno a odvedeno bude. I vědúc já, že to va[še milost] v moci své míti ráčíte, va[ši milost] s pilností přátelské žádám, že tož probošství brněnské panu Petrovi Vlčkovi, kanovníku olomúckému, dáti a milostivě popříti ráčíte. Neb jakž vědomo, že se vždycky, jakž na stav panský i také v povolání duchovním, šlechetně a řádně chová. A netolko v tom, ale i v jiném obdarovaný ouřadu duchovního, pro dobré jeho, mne i jiným, zachování jemu vinšuji a toho přeji. A k va[ší milosti] sem tej jisté naděje, že jej žádosti mej, oučastna učiniti a k němu se v tom milostivě nachýliti ráčíte. Já se toho va[ší milosti] službú svú přátelskú vždycky rád povolně odslúžím a on pana Boha za dlúhé zdraví a požehnání va[ší milosti] prositi i povolně se odsluhovati bude. Va[ši milost] za odpověď s vykonáním žádosti mé přátelské a nepochybné prosím. S tím dej se nám pan Bůh spolu v dobrém zdraví shledati. Dath[um] na Těšíně v středu před proměněním pana Krista léta 1579

Václa, z Boží milosti v Slezi kníže Těšínské a Velkého Hlohova
Va[ší milosti] p[ovolný] švagr Václav kníže Těšínské
manu p[ro]p[ria]

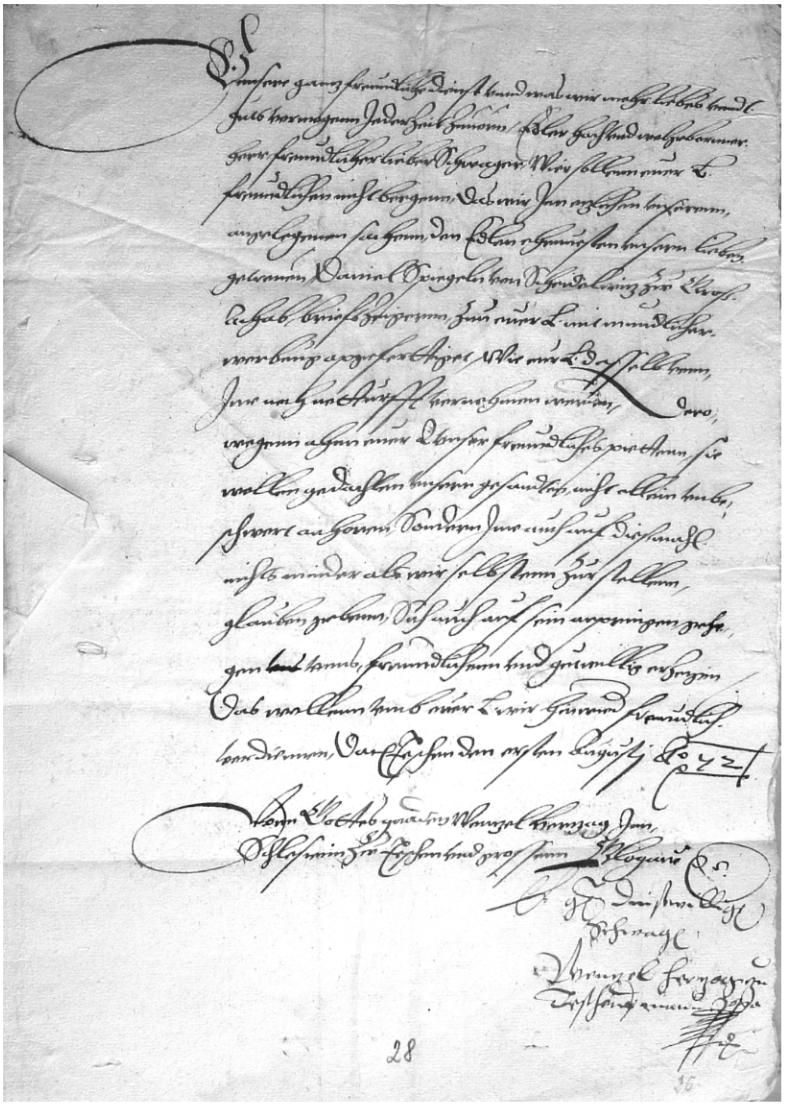

Německý list Václava Těšínského Vratislavu z Pernštejna z 1. 8. 1572 (v edici č. 6).

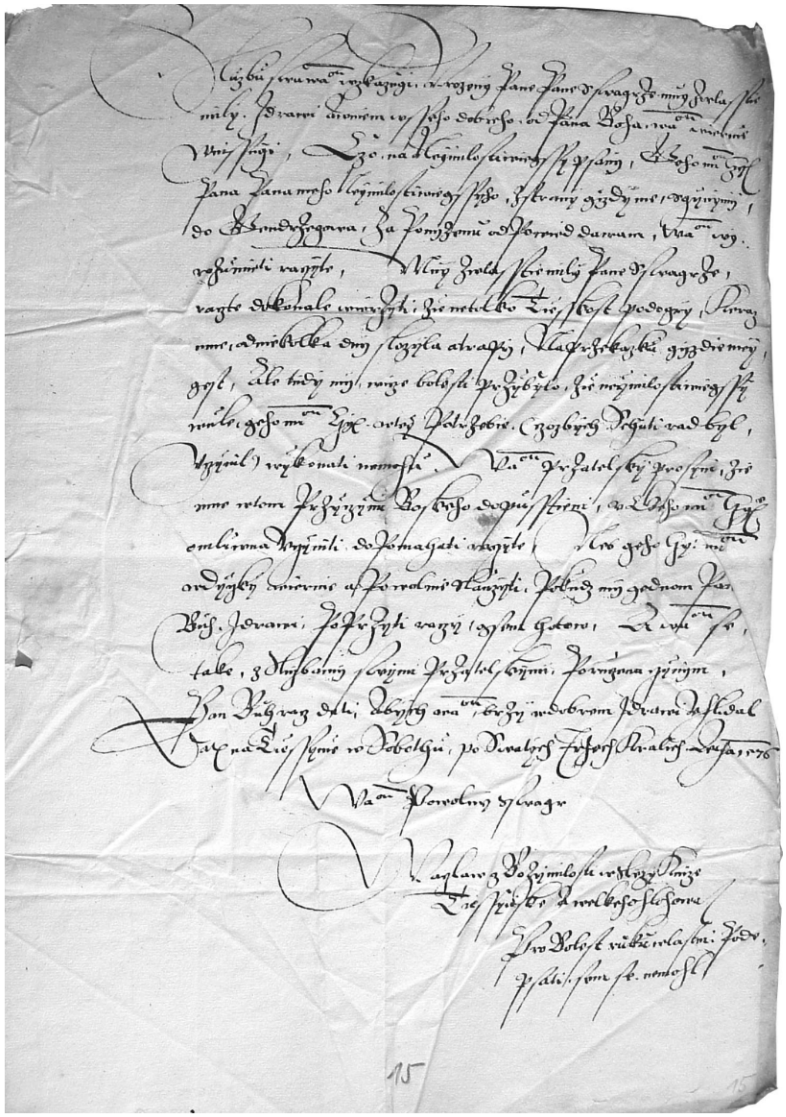

Český list Václava Těšínského Vratislavu z Pernštejna z 7. 1. 1576
(v edici č. 9).